

Vår referens
Mia Ahlgren

Sundbyberg, 2021-04-13
Mottagare:
Statssekreterare Elin Almqvist
Kopia Christina Velander
Socialdepartementet

Funktionsrätt Sverige ställningstagande till EU-kommissionens Funktionsrättsstrategi

Funktionsrätt Sverige

Funktionsrätt Sverige är en samarbetsorganisation för 46 funktionsrättsförbund som tillsammans representerar cirka 400 000 medlemmar. Vårt arbete grundar sig på mänskliga rättigheter när vi driver medlemmarnas funktionsrätt - rätten att fungera i samhällslivets alla delar på lika villkor. Vårt mål är ett samhälle för alla.

Sammanfattning

EU-kommissionen antog den 3 mars 2021 en Funktionsrättsstrategi för 2021 - 2030ⁱ som en del i Jämlikhetsunionen "union of equality". Funktionsrätt Sverige är medlemmar i European Disability Forum och har aktivt bidragit med inspel till strategin. Förutom skriftliga synpunkterⁱⁱ har vi deltagit i de sju digitala konsultationer som hölls under 2020. I juni ska ministerrådet anta rådsslutsatser men det är kommissionen som ansvarar för att genomföra strategin.

Funktionsrätt Sverige välkomnar EU:s process för att involvera rörelsen i strategin, att de har hållit tidplanen och för att de lyssnat på flera förslag från oss bland annat om att betona rättigheter i strategins titel, att involvera rörelsen även i medlemsländernas uppföljning samt för ambitionen att själva föregå med gott exempel. Men vi kan se att vissa förslag om tillgänglighetscenter, lagstiftning, finansiering, indikatorer, ansvar och mainstreaming inte är så skarpa som vi hade hoppats.

Sveriges nationella strategi gick ut 2016. I utvärderingen konstaterade Myndigheten för delaktighet att framsteg endast gjorts när det gäller IT, medier, transporter och kultur. De tre första tre politikområdena kan kopplas direkt till EU-regleringar. I våra inspel vill vi därför att EU:s lagstiftningsinstrument används mer och effektivt för att nå resultat. Vi vill till exempel se en revidering av **likabehandlingsdirektivet** för att leva upp till artikel 6 i funktionsrättskonventionen, skydd mot näthat och **hatbrott** på lika villkor som andra diskrimineringsgrunder, bättre övervakning av **efterlevnad** av direktiv (till exempel upphandling) och förstärkning av **tillgång till rättsväsende** (access to justice).

Parlamentet har stark roll i EU:s övervakningsmekanism

Funktionsrättskonventionen är den första om mänskliga rättigheter som en regional sammanslutning antagit. Den började gälla 2010 och EU fick rekommendationer 2015 som snabbt ledde till en ändring av övervakningsmekanismen där kommissionen själva hade en plats.

Europaparlamentet utgör tillsammans med EU:s byrå för grundläggande rättigheter, EU:s ombudsman och European Disability Forum övervakningsmekanismen. I Sverige finns ännu ingen oberoende mekanism även om förslaget om ett oberoende institut för mänskliga rättigheter enligt den proposition som ska behandlas innan sommaruppehållet ska få uppgifter i linje med konventionen.

Parlamentet har en aktiv så kallad "intergroup" för funktionshinder som redan har haft ett öppet möte med kommissionen om strateginⁱⁱⁱ. När rapporten Respekt för rättigheter som är civilsamhällets granskning av hur Sverige lever upp till konventionen hade vi med en beskrivning av hur Europaparlamentets olika utskott deltar i arbetet. Funktionsrätt Sverige samordnade arbetet med den nationella rapporten och bidrar via European Disability Forum i EU-arbetet.

Senare i år kommer EU-kommissionen att lansera en så kallad "**Disability Platform**" för att koppla medlemsländerna närmare genomförandet av den europeiska strategin. Vi hoppas att det ska bidra till stärkt nationellt genomförande och engagemang även i riksdagen. Vi tror att det är viktigt med en **tvåspårsstrategi** för att genomföra funktionsrättskonventionen med både mainstreaming i flera generaldirektorat, nationella departement och parlamentsutskott på liknande sätt som i Europaparlamentet parallellt med särskilda insatser för att stärka självbestämmande och inkludering i samhället.

Funktionsrätt Sveriges röst i arbetet med funktionsrättstrategi

Vi ser vissa paralleller med behovet av en stark rättighetsbaserad nationell funktionsrättsstrategi som bidrar med den helhetssyn som riksdagen lyfte i sitt tillkännagivande i samband med behandlingen av propositionen om nytt mål för funktionshinderpolitiken.

Vi ser fram emot att bidra till den svenska strategin^{iv} och genomförandet av den europeiska. FN har flera gånger under det gångna året betonat att pandemin avslöjat och fördjupat tidigare sprickor och ojämlikhet. Generalsekreteraren och många andra ledare betonar behovet av att göra rätt när vi återuppbygger samhället genom #buildbackbetter och att inkludera rättigheter för personer som möter funktionshinder^v.

Vänliga hälsningar

Nicklas Mårtensson

Nicklas Mårtensson
Kanslichef, Funktionsrätt Sverige

ⁱ EU-kommissionen Funktionsrättsstrategi på flera språk <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=738&langId=en&pubId=8376&furtherPu bs=yes> samt [tidplan och "vägkarta" för strategin](#) med länkar till remisser

ⁱⁱ Funktionsrätt Sveriges skriftliga synpunkter i öppet samråd om strategin 2019 https://funktionsratt.se/wp-content/uploads/2019/11/Position-on-EU-Disability-Strategy-2020_OCT2019.pdf vi har dessutom bidragit muntligt i flera konsultationer se även [European Disability Forum inspel om funktionsrättsstrategin](#)

ⁱⁱⁱ Europaparlamentets Disability Intergroup om funktionsrättsstrategin <https://www.edf-feph.org/the-disability-intergroup-is-ready-to-strengthen-the-eu-disability-rights-strategy/>

^{iv} Funktionsrätt Sverige inspel till statssekreterare Elin Almqvist om kommande funktionsrättsstrategi <https://funktionsratt.se/wp-content/uploads/2021/03/Skrivelse-Elin-Almqvist-20210322.pdf>

^v FN:s generalsekreterare om inkludering och egen strategi <https://www.un.org/en/coronavirus/disability-inclusion>